DE KEYZER KIEST DE KEYZER

geschreven op
17 maart 2017
Culture Club carl de keyzer fotografie

Carl De Keyzer, aangesloten bij Magnum sinds 1994, is één van de briljantste fotografen van ons land. Voor Culture Club Magazine dook hij in zijn immense archief en selecteerde zeven cruciale beelden uit zijn oeuvre.

1. INDIA, 1987

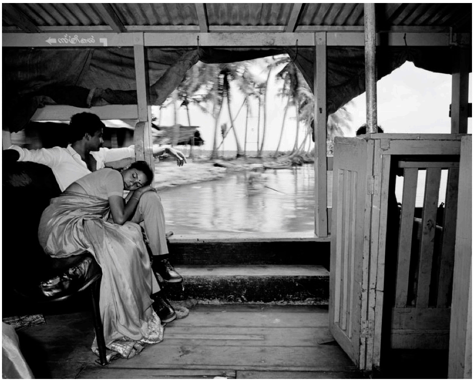

© Carl De Keyzer

“Dit beeld is gemaakt in *the backwaters* van Kerala, in het zuidwesten van India, een hele mooie streek. Om van de ene stad naar de andere te gaan in het gigantische moeras heb je een boot nodig, zoals deze watertaxi. Je ziet alle bestaande postkaartclichés over India op een rij: een mooie vrouw in een prachtig kleed, een gelukkig koppeltje, de palmbomen op de achtergrond,… Je zou haast denken dat India een paradijs is, maar de werkelijkheid is natuurlijk anders: vuil en groezelig. Naast de tempel liggen er hopen stront, maar enkel de tempel gaat op de foto."

"Het is een beeld uit mijn eerste boek dat, heel eerlijk, een vrij naïef boek was. Al zie je op de overige foto’s wel een ander India. Dit is het meest romantische beeld uit de reeks. Ik zocht toen nog naar pure schoonheid en esthetiek. Het markeert voor mij het begin van een meer kritische kijk op de wereld. Ik begon clichés heel bewust te overdrijven, om er een beetje de draak mee te steken. Grappig genoeg werd dit beeld net heel succesvol. Het was jarenlang uitverkocht en werd gebruikt op talloze huwelijkskaarten en posters. Misschien was ik beter postkaartfotograaf geworden (lacht). Later ben ik die schoonheid, die esthetiek anders beginnen gebruiken, op een iets gelaagder niveau.”

2. HOMO SOVIETICUS, 1989

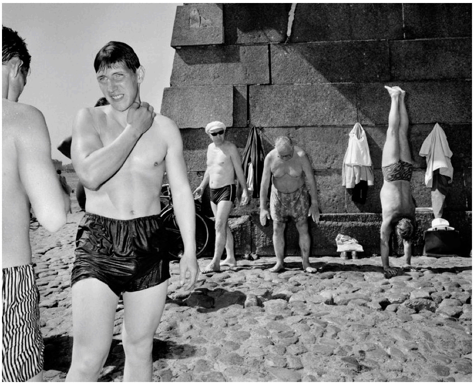

© Carl De Keyzer

“In 1988-1989 ben ik een heel jaar in de Sovjet-Unie geweest voor mijn boek *Homo Sovieticus*. De Sovjetmensen zijn ultieme overlevers met een dubbele moraal. Binnen het strenge systeem waarin ze zich bewegen zie je hen steeds op zoek gaan naar een beetje menselijkheid. De *Homo Sovieticus* denkt andere dingen dan hij zegt. *Double speak*, zoals we dat concept kennen van George Orwell. Hij grijpt elke gelegenheid aan om een menswaardiger leven te leiden."

"Deze foto is genomen vlakbij het Sint-Peter Paul Fort aan de Neva-rivier, in het voormalige Leningrad. De jongens noemen zichzelf 'de walrussen' en als je goed kijkt, zie je linksboven in de foto ook een symbool van een walrus. Het zijn echte *diehards*, die zelfs in putje winter bij min dertig graden het ijswater ingaan. Je ziet hier een soort ritueel dat zich elk jaar afspeelt zodra de eerste zonnestralen er door komen na de winter. Vooral in Oostbloklanden is het dan een traditie om in badpak tegen de muur te gaan staan om de warmte van de zon te vangen.

"Het boek is voorgesteld op 9 november 1989, exact op het moment dat de muur in Berlijn werd afgebroken. Een onwaarschijnlijk toeval. In de reeks lijkt het wel alsof het arbeidersparadijs van in de jaren '30 nog bestaat, al merk je wel dat alles stilaan westerser wordt. Maar ik adopteerde de propaganda en de typische elementen uit het regime wel bewust in de reeks. Ik vind het fijn om wat te spelen met die gelaagdheid, beide kantjes er wat af te lopen. Uiteindelijk laat ik de kijker beslissen wat hij wil zien."

3. GOD, INC., 1992

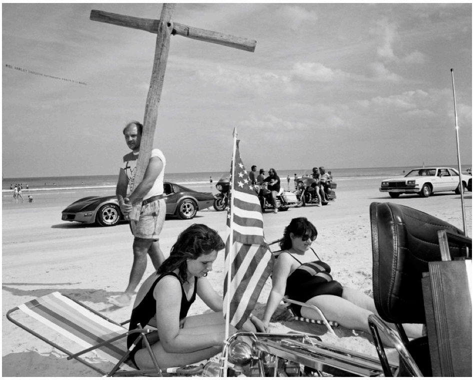

© Carl De Keyzer

"*God, Inc.* was mijn vierde boek, waarvoor ik een jaar naar Amerika trok begin jaren '90, met vrouw en kind. Het was een hele onderneming. In LA kocht ik een camper en een Volkswagen Diesel om kerken en sektes in alle uithoeken van het land te kunnen bezoeken. Dit is een beeld uit Florida, Daytona Beach, tijdens een festival van Harley Davidson freaks. In en rond het dorp stonden dat jaar 500.000 Harleys en hun eigenaar van diverse origine verzameld, voor de 50e verjaardag van de *motorbike*. Het is een zeldzame plaats waar een snelweg loopt over het strand, honderd kilometer lang. De Harleys en campers van de festivalgangers staan dus ook overal verspreid op het zand."

"Dit soort festivals trekken dan ook evangelisten, die de aanwezige zondaars op het juiste pad willen brengen. De man met het kruis en zijn familie had ik al een hele dag gevolgd. Ze dragen demonteerbare kruisen en banners met opschriften als *"Satan, you go to hell"*. Samen met de badende dames en de Amerikaanse vlag vormt dit een heel sureëel beeld. Als je goed kijkt, zie je ook een vliegtuig in de achtergrond met een Harley Davidson-banner."

"De eerste jaren van mijn carrière werkte ik bijna uitsluitend in zwart-wit. Voor 2003 kon je namelijk zelf niet in kleur ontwikkelen, of printen. Je was afhankelijk van labo's en de kwaliteit van de print was slecht. Ze printten uitsluitend op plastic, terwijl ik op speciaal barietpapier werkte. Dat ging veel langer mee. Ik ben een perfectionist en wil alles zelf kunnen bewerken en printen."

4. ZONA, 2003

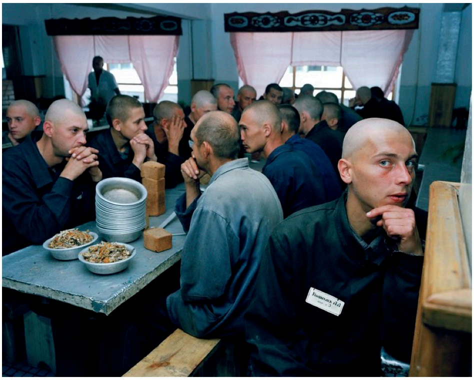

© Carl De Keyzer

"In de Goelag-uitroeiingskampen uit de tijd van Stalin leven tot op de dag van vandaag mensen in gevangenschap. Stel je voor dat Buchenwald of Auschwitz nu nog in gebruik zouden zijn? Ondenkbaar."

"Ik was acht maanden in Siberië in 2001-2002 om deze kampen in beeld te brengen. Vier maanden in de zomer en vier maanden in de winter. Deze reeks moest absoluut in kleur, omdat zwart-wit meer refereert aan een verleden, iets nostalgisch. Kleur verwijst naar het heden, of zelfs naar de toekomst, zoals in mijn laatste project. Bij Zona heb ik de kleuren heel bewust overdreven en uitvergroot. Je ziet de vrolijke, bijna kinderlijke kleuren in alle kampen, maar ook in officiële gebouwen en scholen. Dat kleurensysteem, met veel groen, blauw en roze is een echte Sovjet-uitvinding. Ze geven de indruk van vrijheid, verbeelden de natuur en dat verzacht het harde systeem. Het waren begeleide bezoeken die ik aflegde, ik had constant twee kolonels en een commandant bij me, die me alleen de mooie plekken in de kampen toonden. Dit restaurant, in kamp 27 nota bene, was speciaal voorzien voor bezoek van externen. Alles was mooi geschilderd, er staan zelfs bloemen op tafel."

"Als antwoord daarop heb ik de kampen net mooier gemaakt dan ze in werkelijkheid zijn, de propaganda nog wat opgedreven. Maar je kunt nooit alles verbergen. Alles wat je ziet is fake, behalve de gezichtsuitdrukking van die gasten. De blik van die jongen op de voorgrond spreekt boekdelen. Hij vertrouwt de situatie niet en ik zie vertwijfeling en angst in zijn ogen, hoewel hij zich heel gehoorzaam opstelt. Je ziet veel dubbele gevoelens."

"Wanneer je fotografeert op plaatsen waar mensen effectief afzien en deel zijn van een systeem, heb je toch een soort verantwoordelijkheid. Mensen komen in deze reeks, in tegenstelling tot mijn ander werk, veel meer op de voorgrond. Ik was me er dus van bewust dat de beelden niet obsceen mochten worden. Die gevoeligheid is ook gebleken tijdens de tentoonstelling in Moskou. Ik moest honderden woedende vrouwen, moeders van de gevangenen, bedaren die me verweten in dienst te staan van het militaire apparaat. Toen heb ik mijn boek *Homo Sovieticus* bovengehaald en uitgelegd dat ik het systeem een beetje ken en net die dubbele moraal, dat dubbelleven in het communistische systeem, in mijn foto's verwerk."

5. TRINITY, 2007

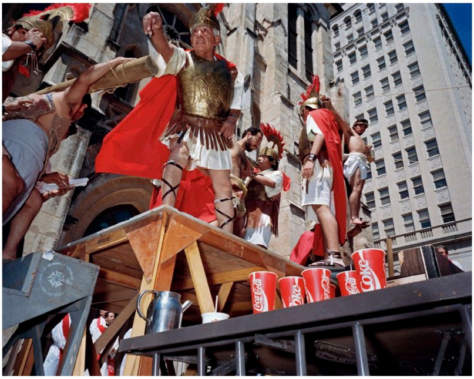

© Carl De Keyzer

"*Trinity* is een boek met drie delen, die refereren naar genres in de schilderkunst: *Tableaux d'histoire*, *Tableaux de guerre* en *Tableaux politique*. Zoals De kroning van Napoleon van Jacques-Louis David, of Het verdrag van Breda. Het soort tableau's die je in stadhuizen en musea ziet hangen. Ik wou me in dit project voordoen als schilder en trok 10 jaar lang naar 25 verschillende landen in het spoor van moderne religieuze evenementen. Het was een project van lange adem, omdat ik, net als schilders, slechts één of twee beelden overhield. Maar de uiteindelijke prints van 2x3 meter hebben daarna in wel 20 grote musea gehangen wereldwijd, van het S.M.A.K. in Gent tot Kopenhagen, tot L.A."

"Dit is de *Good Friday Procession sponsored by Coca-Cola* in Sint Antonio in Texas. De figuranten waren immigranten. Aan de ene kant is het een monumentaal werk, maar je spot wellicht een vleugje ironie. Vroeger werden zo'n werken geponsord door het Vaticaan, of een koning, nu door Coca-Cola. Je ziet de kathedraal, maar rechts ook een wolkenkrabber. Ik hou er echt van om die systemen te ontrafelen en achter de schermen te kijken. Van ver lijkt dit een indrukwekkende compositie, maar dan lees je de titel dan moet je een beetje lachen."

6. CONGO BELGE, 2009

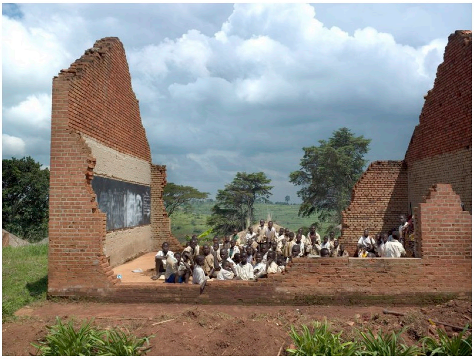

© Carl De Keyzer

"Je ziet een deel van een oud Belgisch klooster in Noordoost-Congo, op de grens met Oeganda waar de laatste gorilla's zitten. De twee muren zijn helemaal weggeschoten door de oorlog. Er blijft slechts één muur over met het schoolbord. Net genoeg om het klasje te kunnen blijven organiseren, weliswaar in zeer rudimentaire en onveilige omstandigheden. Een paar honderd meter verderop zitten de rebellen en alle mogelijke fracties. Er wordt constant gevochten, nu nog steeds."

"Congo stond al lang op mijn verlanglijstje, net als Cuba. Ik ben gefascineerd door systemen en kolonialisme is één van de vele systemen waar ik rond wou werken. Congo was het land bij uitstek voor dit project, omdat het verband houdt met onze geschiedenis. Men vraagt me altijd “Waarom maak je niet eens een boek over België?”. Wel, *Congo Belge* is mijn Belgiëboek."

"Ik ben vertrokken met een gids uit 1954, een soort van *Lonely Planet* van toen, die gebruikt werd voor Belgische en andere toeristen. Congo was in die jaren de grote utopische Belgische droom. Alles was er voorzien: garages, hotels, goede wegen, auto’s, ... Toen reed men rond in Congo zoals men nu op roadtrip gaat naar Zuid-Frankrijk. Men noemde Oost-Congo toen Klein Zwitserland. Ik was afhankelijk van ngo’s om 50 jaar later op diezelfde toeristische plaatsen te geraken. Dus ging ik mee met de jeep, in dit geval met de Franse ngo Solidarités. We sliepen in kleine hutjes en barakken en ik moest het grootste deel van de tijd voor hen werken: in vluchtelingenkampen, voor UNO-soldaten,... In mijn vrije tijd werkte ik aan mijn eigen project en smeekte ik hen om me te begeleiden naar die moeilijk te bereiken plaatsen. Ik herinner me dat we materiaal verstopten in de wieldoppen en onderaan de jeep om geen argwaan te wekken. Na zeven à acht uur rijden via verlaten modderpaden hadden we geluk dat er een klasje bezig was toen we toekwamen. Ik ensceneer mijn werk namelijk nooit.”

7. HIGHER GROUND, 2016

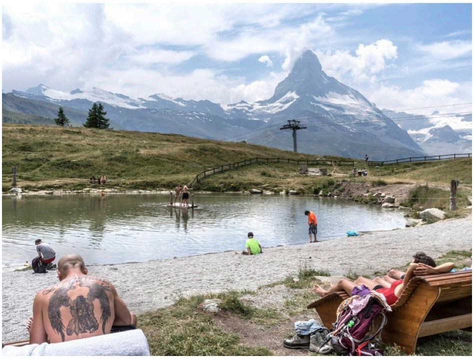

© Carl De Keyzer

“Na *Moments before the Flood*, waarvoor ik heel de kustlijn van Europa rondreisde is dit deel twee van mijn fictie-project rond klimaatverandering. Net als de andere zes beelden heeft deze foto iets van een tableau. Het is een wijds beeld."

"In *Higher Ground* hebben mensen zich teruggetrokken in de bergen nadat stukken van Europa, Vlaanderen en Nederland zijn overstroomd. Miljoenen mensen zijn dakloos geworden, dus er start een nieuw Europa in de bergen, een soort Exodus. Het was een moeilijke oefening om een imaginaire wereld op te bouwen, want wat je ziet zijn natuurlijk gewoon toeristen in de bergen. Maar de referenties naar het paradijs of het beloofde land zijn er wel, zoals de man met de tattoo van een engel op zijn rug en de zonnende vrouwen. Het vormt een lieflijk, bijna bijbels tafereel. In al mijn projecten zie je dat bijbelse wel terugkomen, een gevolg van mijn strenge katholieke opvoeding. Die verhaaltjes schemeren onrechtstreeks maar onvermijdelijk door in mijn werk.”

GAAT DAT ZIEN!

- Nog tot zondag 30 april kan je in de Botanique naar de expo Carl De Keyzer. Higher Ground, de opvolger van zijn geprezen reeks Moments before the flood.
- Beide fotoreeksen zijn in boekvorm gegoten door Lannoo.

geschreven door
Elien Delaere

HENDRYCKX KIEST HENDRYCKX

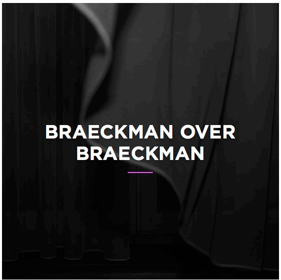

FOTOGRAAF VAN HET JAAR FREDERIK BUYCKX

BIEKE DEPOORTER KIEST BIEKE DEPOORTER

LINDBERGH OVER LINDBERGH

ANTON CORBIJN PLAYLIST

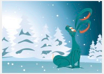

Vind de kluis met € 40.000

Ontdek het spannende SuperSafe. Met 1 kans op 2,5 om tot € 40.000 te winnen.

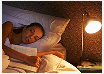

Nachtverbruik

Apparaten in waakstand vertegenwoordigen 25% van je nachtverbruik. Verminder het nu!

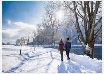

Top reisbestemmingen

Bekijk de Oostenrijkse promoties en vertrek op wintervakantie!

Naar Keulen

Een cadeau dat echt plezier doet! Keulen voor €15...

Uw advertentie hier zien? Konvento

canvas nieuwsbrief

Vul hier je e-mailadres in. **inschrijven**

volg ons

© canvas 2017